

ΗΛΙΑΣ ΜΕΣΣΙΝΑΣ

«ΤΟ ΣΥΝΑΓΩΓΙ»

Εκδόσεις Infoγνώμων, Απρίλιος 2023

Στην επέτειο των ογδόντα χρόνων από τον εκτοπισμό των Εβραίων της Θεσσαλονίκης και της Θράκης, κυκλοφορεί το νέο βιβλίο του αρχιτέκτονα Ηλία Β. Μεσσίνα για τις συναγωγές της Ελλάδος με εκτενή αναφορά στις συναγωγές της Μακεδονίας και της Θράκης.

Το συναγώγι ή συναγωγή είναι το κτήριο, ένας χώρος ιερός. Η συναγωγή όμως είναι και οι άνθρωποι. Αυτοί που συγκεντρώνονται σε αυτήν για προσευχή, αυτοί που τη διατηρούν και τη φροντίζουν, για να την παραδώσουν από γενιά σε γενιά.

«Το Συναγώγι» συνεχίζει ένα οδοιπορικό που δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στο βιβλίο «Η Συναγωγή». Στο νέο βιβλίο, εξερευνούνται νέα μονοπάτια, από την Ιερουσαλήμ μέχρι την Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, την Κω, την Άρτα, την Πρέβεζα, την Καστοριά, τα Ιωάννινα, τα Τρίκαλα, την Ξάνθη, Κομοτηνή και άλλες πόλεις και μέρη μέχρι το Διδυμότειχο. Στο νέο βιβλίο παρουσιάζονται ιστορίες άγνωστες μέχρι σήμερα, για τα κτήρια, αλλά και για τους ανθρώπους που σημάδεψαν την ιστορία τους.

Με πρωταγωνιστές αφανείς ήρωες που τους προσπέρασε η επίσημη ιστορική αφήγηση. Που παίζουν όμως έναν σημαντικό ρόλο στη διάσωση της μνήμης και της ιστορίας των συναγωγών της Ελλάδας. Ιδιαίτερα αυτών που χάθηκαν για πάντα.

Μέσα από το βιβλίο ξετυλίγονται η εμπειρία, ο διάλογος, η αλληλογραφία και η αναζήτηση πίσω από την έρευνα. Η σημείωση στο σημειωματάριο, η αποτύπωση, η έρευνα και η τεκμηρίωση. Ένα οδοιπορικό τριών δεκαετιών αναζήτησης του αρχιτέκτονα-συγγραφέα, στην αρχιτεκτονική, την ιστορία, αλλά και την οικολογία. Μια ζωντανή αφήγηση για τις συναγωγές αλλά και για τους ανθρώπους, τις κοινότητες και τους αρχιτέκτονες που συνδέθηκαν με αυτές.

«Το Συναγώγι» είναι το δεύτερο λογοτεχνικό έργο του Ηλία Μεσσίνα, που έχει στο ενεργητικό του έντεκα βιβλία και εκατοντάδες δημοσιεύσεις, μεταξύ άλλων για τις συναγωγές της Βορείου Ελλάδος, της Θεσσαλονίκης και της Βέροιας. Σε ένα οδοιπορικό που ξεκίνησε πριν από 30 χρόνια, ο Ηλίας Μεσσίνας ήταν ο πρώτος αρχιτέκτονας που αποτύπωσε, τεκμηρίωσε και μελέτησε λεπτομερώς τις συναγωγές της Ελλάδος, μεταξύ αυτών και της Κομοτηνής και της Ξάνθης, πριν κατεδαφιστούν το 1994 και το 1995 αντίστοιχα.

Ο Ηλίας Μεσσίνας ήταν επίσης ο αρχιτέκτονας της αναστήλωσης ιστορικών συναγωγών στη Θεσσαλονίκη και τα Τρίκαλα, με συνεργάτες τους KARD Architects – Δημήτρη Ραϊδη και Αλέξανδρο Κουλουκούρη - και το γραφείο του Πέτρου Κουφόπουλου αντίστοιχα, και αρχιτέκτονας της πρόσφατης αναπαλαίωσης του εσωτερικού της συναγωγής στην Κω, για την οποία θα κυκλοφορήσει και ειδική έκδοση.

Άλλα βιβλία του Ηλία Μεσσίνα αφορούν σε θέματα αειφορίας, κυκλικής οικονομίας, αειφορικού σχεδιασμού και δημόσιας διαβούλευσης, θέματα για τα οποία γίνεται εκτενής αναφορά και στο βιβλίο «Το Συναγωγή».

Αρχιτέκτονας και πολεοδόμος, ο Ηλίας Μεσσίνας είναι απόφοιτος του Κολλεγίου Αθηνών, του Yale School of Architecture, της Ακαδημίας Bezalel, του Technion και του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Εξασκεί, δημοσιεύει και διδάσκει αειφορικό σχεδιασμό, αστικό σχεδιασμό και δημόσια διαβούλευση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Συντονίζει σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιά και Νήσων τη δημιουργία προστατευτικού στεγάστρου για το ψηφιδωτό της αρχαίας συναγωγής στην Αίγινα. Επιστημονικός σύμβουλος του Υπουργείου Πολιτισμού στη δημιουργία του πρώτου ολοκληρωμένου αρχαιολογικού κτηματολογίου για τα εβραϊκά μνημεία στην Ελλάδα.

Είπαν για τον αρχιτέκτονα-συγγραφέα Ηλία Β. Μεσσίνα:

«Πιστεύω απόλυτα στην άποψη ότι υπάρχουν άνθρωποι, που χωρίς αυτούς, ο τόπος τους θα ήταν φτωχότερος. Το σκέφτομαι αυτό και για τον Ηλία Μεσσίνα, ότι του χρωστάει πολλά γι' αυτήν την εργασία ο τόπος του, αλλά και για την Ελλάδα».

Γιώργος Λιάνης, πρώην Υφυπουργός Πολιτισμού

«Ο Ηλίας, με τον οποίο είχαμε συνεργασία από την εποχή που ήμουν αντιδήμαρχος, [...] συνάγει το πλήθος των εμπειριών μέσα από την πολύχρονη επιστημονική εργασία ανυπολόγιστης προσφοράς, μαζεύει τα σκορπισμένα κομμάτια της ιστορίας και τα ανασυνθέτει, φέρνοντας στον νου την πολυ-πολιτισμική συνύπαρξή μας».

Κωνσταντίνος Ζέρβας, Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

«Το εξαιρετικό, πρωτότυπο και μοναδικό βιβλίο του φίλου και συμπατριώτη μας αρχιτέκτονα Ηλία Μεσσίνα [...] αποτελεί καρπό και επιστέγασμα μίας συνεχούς, αδιάκοπης, επίπονης έρευνας και ακούραστης προσπάθειας για τη διάσωση της ιστορικής μνήμης του ελληνικού εβραϊσμού».

Αείμνηστος Μωυσής Ελισάφ, Δήμαρχος Ιωαννιτών

«Το βιβλίο δεν είναι αρχιτεκτονικό δοκίμιο. Έχει συναισθηματική φόρτιση, γλυκιά μελαγχολία και είναι γραμμένο με γλαφυρότητα [...] Κεντρικός του άξονας είναι ότι όλοι οι άνθρωποι, ανεξαρτήτως θρησκείας, θα βρουν τρόπους και τόπους συμφιλίωσης».

Παντελής Σαββίδης, Δημοσιογράφος

«Ο Ηλίας Μεσσίνας είναι ένας αρχιτέκτονας που έχει αφοσιωθεί στην καταγραφή της εβραϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ελλάδας».

Mark Mazower, Ιστορικός και Συγγραφέας, Columbia University